

Előfizetési ár:
 Egész évre 6ft.
 Fél " 3 " 50k.
 Negyed " 1 " 50k.
 Egges szám ára 12kr.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos
KORBULY JÓZSEF.

*Szerkesztői-iroda és
 Kintő-hivatal:*
 Kolozsvártt. Bel-Monastor
 utca 20sz.

1 frt.
 r Gyula
 1 frt.
 Kereszty
 80 kr.
 rt 80 kr.
 Herczen-
 60 kr.
 eredeti
 50 kr.
 20 kr.
 1 frt.
 1 frt.
 50 kr.
 30 kr.
 1 frt.
 75 kr.
 75 kr.
 75 kr.
 75 kr.
 1 frt.
 75 kr.
 zenéjét
 80 kr.
 1 frt.
 udont
 1 frt.
 v. Léo
 20 kr.
 72 kr.
 60 kr.
 araise
 1 frt.
 75 kr.
 90 kr.
 an. für
 72 kr.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

AZ

„ÉLET és IRODALOM”

1884. év második félévi folyamára.

Az „ÉLET és IRODALOM” című, az erdélyi részek egyetlen szépirodalmi és társadalmi közlönyére nyitjuk meg az előfizetést juli—december folyamra.

Eddigi — bár rövid — pályafutásunk felment attól, hogy nagyhangu ígéretekkel biztassuk az olvasó közönséget az előfizetésre; s e pusztá ígéretek után tartssunk igényt a közönség pártfogására.

A nélkül, hogy a szerénytelenség vádjától tartanánk, hivatkozhatunk a kiváló írók fényes sorára, kiknek szives közreműködése tette lehetővé, hogy lapunkat irodalmi színvonalra emeltük.

A lefolyt félévi folyamban a következő írók neveivel találkozhattak olvasóink: Jókai Mór, Brassai Sámuel, Imre Sándor, Beóthy Zsolt, Szász Béla, Szász Gerő, Endrődi Sándor, Ábrányi Kornél, Jakab Ödön, De Gerando Antonina, Gyarmathy Zsigané, Sámi Lászlóné, Bartha Miklós, Jakab Elek, Széchy Károly, dr. Ferenczi Zoltán, Csernátoni Gyula, Medgyes Lajos, Lövey Klára, E. Kovács Gyula, Petelei István, Gabányi Árpád, Tolnai Lajos, György Aladár, Lugosi József, Ábrányi Emil, Dengi János, Réthy Lajos, Sümegi Kálmán, dr. Boros Gábor, Bartók Lajos, Reviczky Gyula, Farnos Dezső, De Gerando Attila, Jancsó Benedek.

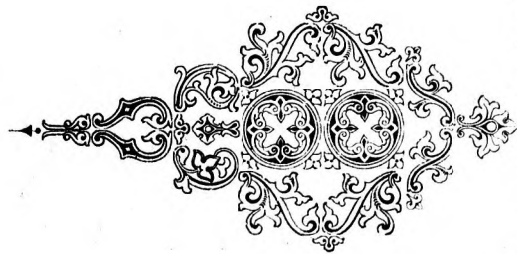
Lapunk előfizetési díja marad a régi:

Egész évre 6 frt. || Fél évre 3 frt.
Évnegyedre 1 frt 50 kr.

A vidéki előfizetési díjak a kiadóhivatalhoz (Kolozsvárt belmonostor-utca 20. sz.) küldendők; helybeli előfizetéseket pedig Stein János könyvkereskedése fogad el.

Mutatványszámot ingyen és bérmentve bárkinek küldünk. Továbbá tudatjuk, hogy új előfietőink lapunk első félévi folyamát 2 frt 50 krért utánrendelhetik.

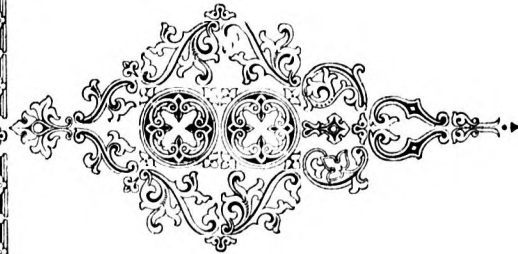
HIRDETÉSEK

EREDETI
FRISTER és ROSSMANN
VARRÓGÉPEK.
Amsterdamban az 1883-diki kiállításon
„ARANY ÉREMMEL”
kiüntetett, tehát a legnagyobb elismerésben
részesített

SINGER
varrógépek készpénz. vagy 1 frt heti rész-
letekbeni fizetések és hat évi írásbeli jót-
állás mellett ajánlja

Neeser János és társa
Kolozsvárt, fordautca 1. sz.
(7) (36—52)

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDA.

STEIN JÁNOS

KÖNYVKIADÓ ÉS NYOMDÁSZ KOLOZSVÁRT.

Ajánlja az ev. ref. főtanoda általa már 35 éven át kezelt és legujabban a kor igényeinek megfelelőleg a egmodernebb betűkkel berendezett

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDÁIÁT.

A könyomdában szakképzett metsző és nyomó van alkalmazva.

A nyomdai gépek elegendősége, valamint a munkaerő teljes száma lehetővé teszi, hogy minden

KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI MUNKÁT

határozott időre, tisztán, izléssel s oly olcsó árban képes előállítani, hogy bármely hazai nyomdával versenyezhet

A munkákhoz szükséges **papír** csak rendes gyári árban számítja.

Mindennemü és nyelvü **könyvek, folyóiratok, iskolai értesítők**, köz- és magán hivatalok részére szükséges **rovatos ivék, körlevelek, árjegyzékek, számlák**, diszes kiállítású **diplomák** és **tanulólevelek, nász-, gyász- és vigalmi jelentések, névjegyek, meghívók, tánczrendek, gyógyszerári jelzetek bor, rozsolis** és más **vignettek, új évi** és más alkalmi **üdvözetek, vámjegyek, vásárczédulák, hirdetmények**, bármily nagyságu **falragaszok**, szóval minden e szakmába vágó fekete vagy színnyomatu munkák csinos kiállítását jutányos áron elfogadja.

Megrendelések Stein János könyv- és zeneműkereskedésébe (bel-középutcza 1. sz.) vagy a nyomda helyiségébe (bel-farkasutcza 20. sz.) intézendők.

— Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl. —

Különösen a kir. közjegyzők, megyei és városi hatóságok és a községi előljáróságok, valamint **ta-
karékpénztárak és biztosító-társaságok** figyelmét bátorodik arra fölhívni, hogy hivatali szükségletekre megkívántató nyomtatványok gyors kiállítására s legolcsóbb árszámítására különös sulyt fektet. **A községi bíróságok** részére szükséges nyomtatványokból raktárt tart s azokból kis mennyiségben **koucz számra** is jutányos áron szolgál

ISKOLAI KÖNYVEK ÜGYÉBEN!

STEIN JÁNOS

(1835— 1884.)

KÖNYVKIADÓ és NYOMDÁSZ,
erdélyi muzeum-egyleti

KÖNYV- ÉS ZENEMŰKERESKEDÉSÉBEN
KOLOZSVÁRT,

hol az iskolai irodalom kiváló figyelemmel van képviselve,
mindenféle

iskolai könyvek, tan- és segédkönyvek

és taneszközök

egyetemek, gymnasiumok, képezdék, ipar- és polgári iskolák, elemi és néptanodák, magán intézetek stb. számára jutányos árak és előnyös feltételek mellett kaphatók.

A budapesti m. kir. egyetemi nyomda, a sárospataki főiskola stb. stb. tankönyveinek főraktára és bizománya szintén nálam lévén, abban a helyzetben vagyok, hogy élénk összeköttetésekkel fogva minden hozzám intézett bármily terjedelmű megrendelést postafordultával, haladéktalanul teljesíthetek.

Nagyobb megrendeléseknél tiszteletpéldányokat, saját kiadásaimból pedig ajándékpéldányokat bocsátok t. vevőim rendelkezésére, szegényebb sorsu tanulók számára.

Kiadásomban megjelent bármely iskolai könyvből szívesen szolgálok, bérmentve, ingyenpéldánnyal, ha az illető tankönyv valamely tanodába való bevezetése kilátásba van helyezve.

Az 1884—85 új tanévre az iskolai könyvekről általam kibocsátott összes cím- és árjegyzékekkel, úgy nemkülönböztetve bárminemű könyv- és zeneműjegyzékekkel ingyen és bérmentve szolgálok.

Kolozsvár, Augusztus hava 1884.

Stein János.

STEIN JÁNOS

erd. muzeum-egyleti könyvkereskedésében Kolozsvárt megjelent és kapható:

VADRÓZSÁK,
KRIZA JÁNOS

által szerkesztett székely nép-költési gyűjtemény.

I. kötet 2 frt 50 kr.
Pompás díszkötésben 4 frt — kr.

Az árak előleges beküldésénél 15 kr. küldendő bérmentesítésre.

Az erdélyi részek és Szilágymegye

HELYSÉGNÉVTÁRA

a kolozsvári keresk. és iparkamara statisztikai osztályának felügyelete alatt

összeállította:

BENEDEK LAJOS.

Ára 2 frt., postán 2 frt 10 kr.

Az árak postautalvánnyal való beküldése esetén bérmentve küldöm meg.

Kapható Kolozsvárt:

Idegszenvedések

nem gyógyíthatnak jobban és gyökeresebben, mint amaz egyszerű, biztos, már ezernyi esetekben kitünőnek bebizonyult bánásmód által, mely a következő iratban egy jeles orvos által közöltetik. Akárki ama jelenleg oly feldicsért és felmagasztalt szöveget alkalmaztatná, mégis vissza fog térni azon sikerteljes bánásmódhoz, mely sok szenvedőt megmentett és mely felett pontos felvilágosítással szolgál a következő irat:

Az idegek erősítése. Egy tanácsadó idegszenvedőknek és mindazoknak, kik szellemileg friss és testileg egészségesek akarnak maradni. Irta dr. Koch Albin. Ára 30 kr. Ezen irat az ember testi és szellemi jólétéről legbiztosabban és leghívebben beszél.

Stein Jánosnál.

FONTOS MINDEN CSALÁDNAK!

Megjelent s Kolozsvárt

Stein János

könyvkiadó és nyomdász könyv-, mű- és zeneműkereskedésében kapható:

Dr. Airy természetes gyógymódja.

Biztos utmutatás a leginkább előforduló emberi betegségeknek egyszerű és érvényesült szerekkel saját maga által való biztos és gyors meggyógyítására. — A szövegbe nyomott számos bonczani ábrával. Kidolgozta Dr. Richter Adolf. A 416 oldalra terjedő vastos kötet ára csak 60 kr. Vidékre 65 kr-uk előleges beküldése mellett bérmentve!

E népszerű orvosi műben a leggyakrabban előforduló betegségek nemcsak könnyen érthetőleg vannak leírva, hanem egyúttal az illető bántalmak legjobb orvoslási módja is. Ámbár a kiadás hallatlan magas száma a könyv nagy gyakorlati értékét bizonyítja, mindamellett álljon itt levele egy tanítónak, ki saját tiz éves tapasztalata alapján mond ítéletet s következőleg nyilatkozik:

„A körülbelül 10 év előtt öntől hozott ily című könyv „Dr. Airy gyógymódja“ kézzel járt s ez által annyira elbongáltatott, hogy kérnem kell, részemre a mellékelt 80 kr. értékű levélbélyegért egy új példányt küldeni.

Messzire vezetne, ha mindazon egyéneket felsorolnám, a kiknek a gyógymód vigasztalást és gyógyulást szerzett; ezek sokan vannak s köztük nem kevesen, a kik felgyógyulásaikra nézve minden reményről letettek, de azért családjaik javára még is életben maradtak stb.“

Epen most jelent meg s Kolozsvárt

STEIN JÁNOS

erdélyi muzeum-egyleti könyvkereskedésében kapható:

OLVASÓKÖNYV

az alsó foku ipariskolák számára.

A nm. vall. közoktatásügyi m. kir. Miniszter úr által 1882. évi aug. 16-án 23,439 sz. a. kiadott tanterv tekintetbevételével.

Irták és szerkesztették:

PAAL FERENCZ és KISS SÁNDOR.

I-ső kötet. Az ipariskolák első osztálya számára.

Kiadja a kolozsvári ipariskolák felügyelő bizottsága.

208 lapra terjedő mű ára 50 kr.

A földrajz alapfogalmai,

kapcsolatban

Kolozsmegye s környéke rövid földrajzával.

A kolozsmegyei népiskolák III. osztálya számára.

Szerkesztették:

Bács György, Boga Károly és Szentgyörgyi Lajos.

Ára 25 kr.

ELET ÉS IRODALOM.

SZÉPIRODALMI ÉS TÁRSADALMI HETI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Negyedévre	1 frt 50 kr.
Félévre	3 " — "
Egész évre	6 " — "

Egy szám ára 12 kr.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

KORBULY JÓZSEF.

Az előfizetési pénzek, valamint a lap szellemi részére vonatkozó közlemények a szerkesztőhöz küldendők. (Kolozsvárt, Belmonostor-utca 20. sz.)

Helybeli előfizetéseket elfogad Stein János könyvkereskedése. KÉZIRATOK NEM ADATNAK VISSZA.

I. Évfolyam.
Harminczhatodik szám.

Megjelenik minden vasárnap 1—1½ ívnyi terjedelemben.

Kolozsvárt.
1884. augusztus 31.

A jövő iparosai.

Hadd szóljanak róluk e sorok, az iparos tanoncokról és segédekről, a kiknek kiállításával foglalkozik napok óta Kolozsvár közönsége.

Ki az iparosok kis palotájának díszes homlokzatára tekint, az ott lobogó zászlókról lehetetlen észébe nem jutnia, hogy oda benn valamely ünnepies esemény megy végbe.

Ott teszik le az érettségi vizsgálatot a jövő iparosai.

A kiállítást szemlélő közönség arczán megelégedés látszik, a mint bejárják a díszes termeket s szemekből az erős meggyőződés sugárzik, hogy nem végeztetett ok nélkül való munka az iparos munkakiállítás létesítésével.

És méltán, mert e kiállítás láttára bennünk az a hit ver gyökeret, hogy városunk egy fokkal ismét emelkedett az ipari fejlődés lépcsőjén.

És jól esik szemünknek látni ezt, jól esik lelkünknek az a tudat, hogy mindaz a sok szép ipari produktum, mivel tömve vannak az iparosok kis palotájának termei — a miénk.

Fém, agyag, üveg, föld, fa, bőr, serte, toll- ipari cikkek mellett megtalálja ott a néző a hunyadi gyermekjáték-tanműhely és az erdélyi részekben felállított állami szövészeti-iskolák produktumait, melyeknek láttára önkénytelenül veti föl minden gondolkozó fő e kérdést: ha ilyen szép cikkekkel vagyunk képesek előállítani mi magunk, miért dobtunk ki eddig annyi rengeteg pénzt a külföldi ipar nagyon gyakran kevésbé szolid készítményeire.

Hát bizony annak egyrészt iparosaink az okai, mert eltekintve attól, hogy kereskedői osztályunkban, tehát abban az osztályban, mely közvetíti mindazon cikkekkel, melyek a nagy közönség igényei kielégítésére szolgálnak, nincs meg az érzék s talán még az akarat is hiányzik, hogy a belföldi cikkekkel kellőképen méltányolják — maguk az iparosok sem törődtek eddig versenyképessé tenni cikkeiket még a mi piacainkon is a külföldiekkel szemben.

Megmaradtak a régi chablonban, a szó legmindennapibb értelmében közhasználati cikkekkel állítottak elő, úgy, a hogy még nagyapáiktól tanulták, mit se gondolva a divat s a jobb ízlés igényeivel.

És ezért tartjuk mi fontosnak a kolozsvári iparos kiállítást, mint tanubizonyítást annak, hogy iparosaink most nem csak a szükséglet kielégítése, hanem az ízlés fejlesztésére is törekednek.

Az iparos növendékek, tehát a jövő iparosainak szorgalomról, haladásról, jobb ízlésről tanuskodó munkái vannak ott kiállítva.

Iparos mestereink büszkék lehetnek e kezeik alól kikerülő iparos nemzedékre, mely ha majd akkor, a mikor a maga lábán fog járni, összetart, biztosan meg fog küzdeni azon nehézségekkel, melyeket a szabadipar és a külföldi verseny ipari haladásunk elé gördített.

Ez a nemzedék pedig össze fog tartani, garanciája ennek azon testületi szellem, mely iparosainkban újabb időben lábra kapott s melynek köszönhető — egyesek buzgolkodásán kívül — az is, hogy Kolozsvárt ma egy erdélyi iparos munkakiállításban gyönyörködhetünk.

Szolgáljanak e kiállítás kitüntetései az iparos ifjuságnak buzdításul a nemes versenyre.

Nemes versenyre annak a törekvő ifjuságnak, mely eddig is komoly munkában keresett magához illő foglalkozást s melynek munkáiból — mig, fájdalom, hazánk fővárosában napirenden van a strik — kiállítást rendeznek.

Ha majd ezek lehetnek a munkaadók, bizonyára nem lesz meg köztük és munkásaik között az az idegenkedés, mely nagy városokban annyi kárral nyilvánul munkás és munkaadó között.

Ezek talán fognak lelkük kiképzésére is időt fordítani s tudni fogják, hogy a munkás és munkaadó érdeke ugyanaz: előbbvitele, felvirágoztatása az iparnak, mi az ország felvirágzását segíti elő.

B.

ÚJ VILÁG.

— Elbeszélés. —

Írta: TOLNAI LAJOS.

Negyedik fejezet.

A modern cultura előre veti — fényét.

(Folytatás.)

Asajtó bemutatta egész vidéki politikáját s erre sok idő kellett.

Turjáni ur ifjú érzékenységgel adta át szívét az álmodnak, a váltakozó jeleneteknek, az emelkedési merész fokozatoknak, a képviselőség édességeinek, majd a főispánság ragyogó előnyeinek.

Nem hallott ő ezentul semmit, még azt se, mikor a két tanár szabadkozott, hogy bizonyítványaik egyben-másban igen fogyatékosak s a méltóságos pátronus ur kegyes elnézését igénylik, azt se látta, mikor e két ur a legfinomabb sajtói mosolylyal és journalistai göggel távozott.

Abból se hallott egy szót se, mikor az öreg ósdi lelkész rakta kegyetlenül e két lelketlen iparlovagot és elítélte az új világ egész rendszerét.

Az ő rendszere kezdett mind jobban-jobban kiválni az új ködből, alakot vett, egy csinos képviselői modern alakot és egy elegáns, imposans főispáni tournuret.

Már a süveg melegét is érezte — oh mi jótékony melege van az ilyen prémes, tollas, forgós süvegnek! — már a kapesos, drága köves, csattos mente is a vállain pompázott; már látta a sok vén irigy megyei nemes urat, a kik nem tudnak hova lenni dühökben, hogy az öreg útkaparó Turjáni fia ehol elibök vágott; már látott, érzett, hallott mindent, a mit csak a hatalmas vidéki sajtó okos rendszerrel teremteni tud.

Ah, hogy emelkedett ez a vén Turjáni pinczbarlang; hogy nőttek az öreg falak mesés gyorsasággal; hogy robogtak a hintók a tágas udvaron, kövecses úton, be a kastély csarnokába, a magas ívek alá; hogy szöktek ki a megyei nemesség legelőkelőbb gavallérai teljes díszben az ő tiszteletére; hogy jöttek még hölgyek, főrangú dámák, ifjak,

öreges vegyes renddel; s hogy röppent beláthatlan magasra a Turjáni név az új jelzővel a Debreczeni, vagy Nagyvárad, vagy Temesvári, vagy Eperjesi, előnévvel, melyet a bárói cím vezetett; s hogy maradt el minden szűrös, gubás, meztlábos Turján, a ki élt valaha Fehérnegyében. Mily álom, de mily élet!

Ötödik fejezet.

Fényes eredmény.

A két vidéki journalista és költő távozása után, mint nevezetes darabok alkalmával a színház ajtaját kézzel, lábbal, mellel, háttal nyomó szomszjas népség: tódult volna be a pályázó urak és hölgyek türelmetlen serege.

— Na, na — intett kezeivel az ifju uraság, kinek, úgy látszott, a két bebukott tanegyénhez kevés kedve volt a nagyszerű felvilágosítások után — kérem, kérem, csak gyorsan. Foglaljanak helyet. Jegyző úr — fordult a káplán ur felé — aztán a lényegesebb pontokat tessék a márgóra tenni.

Turjáni ur rá se nézett a két egy párra, pedig az a vastag, terjedelmes, középkorú szőke aszszonyság, s az a hosszú, fekete, fényes szakállu, keskeny uri ember, épen férj és feleség vala.

A ki még nem volt soha kérelmező a legnyomasztóbb esetben; a kinek szívének még nem égette a hideg, föl sem vevő fogadtatás, egy feledhetlen, kínos, szégyenteljes napon, melytől pedig sorsának jobbra vagy gonoszabbra fordulása függött; a ki még nem tudja, mi az: egy mondókát hazug és nem hazug adatokkal kihimezve betanulni, s ettől várni a kedvező fordulatot, s nem tudja mi az, mikor ezt a gögös tekintetek alatt az illető istenverte halandó utolsó betűig elfelejté, mert hogy is ne felejtene el: az nézzen e szegény vergődő párra egy pár perczezel tovább, nem lehetetlen, hátha útba-igazítja valamikor esetlen nevetséges, szálnalmas helyzetük, az ő esetlen, nevetséges, szálnalmas helyzetében.

— Van szerencsém — hajlong a nagyszakállu, keskeny ember, magát és feleségét ránczizálva a pátronus úr felé — kérem, könyörgök, esedezem én, — mi, ő, — én, — igen, méltóságos, ha szabad . . .

— Ugyan mondja röviden — csettent nyelvével a fiatal uraság, főlebb-alább sétálva és a követség szép képeivel, jeleneteivel, majd a főispánság még ragyogóbb tüneteivel foglalkozva, egyszerűsmind az új sajtó, új fényes világával — pár szóban csak. Lássák 40—50 ember vár még. Mit csinálók én annyi emberrel? Jobb volna hallgatnának. Biznának az igazságban, nemde?

— De hol az igazság? — kapta meg a nagy szakállu e tételt, mint a vizbefuló a szalmaszálat — én igazságot soha sem tapasztaltam.

— Hogy mondhat ilyet? — szólalt meg csöndes, békéltető hangon az öreg lelkész, erősebb érdeklődéssel tekintve a férfiura.

— Nem, főtisztelendő uram, én még mindig azt láttam, hogy a szemes gazság, melynek sok a rokona, barátja, testvéri összeköttetése: minden tisztességet, becsületességet, igazságot legyőzött, porba tiport.

— Mondtam már: adja elő a mondandóját, mert sokan várnak oda künn. A többi a mi dolgunk.

— Igaz — sürgeté a káplán ur is.

— El fogom mondani, méltóságos uram. Nekem hét gyermekem van.

— Az borzasztó — annyival itt . . . —

— Nem élhetek ugy-e? De abból a hétből kettő idegen árva, egy pedig keresztifiam, egy kollegám gyermeke. Eldobjam őket?!

— Tudja ez egészen új intézet, nem hiszem, hogy magát használhatnók. Bizonyítványai?

— Itt a másolatok, ott az eredetiek. Ezeknél jobbak nem lehetnek itt.

S következett egy csomó legkitünőbb bizonyítvány, azoknak felolvasása, s e munka alatt a két szegény egy pár kitolatása az ajtón.

— Ezek azt gondolják, hogy én ispotályt állítottam fel vagy menházat — kaczagott az ifju jókedvű uraság. Hát hol adnék én helyet akkora családnak? ily dicsekedő embernek?

— De igen szép bizonyítványok, tekintetes uram — erősíté az öreg lelkész.

— Nekem soha se volt egy jó kalkulom se, nem is adtam affélére semmit. Az olyan kitünők mindig kiállhatatlanok, henczegők, hasznavehetetlenek. A mi kitünőink is mind ilyenek voltak, csizmadia és papfiuk, parasztok. Eh!.. Utálom őket.

Egy diszes feketébe öltözött, magas fiatal ember lépett be, kecskeszakállal, felborzolt, sűrű, fekete hajjal, és szemlein le-lefityenő pápaszemmel, melyet mindjárt-mindjárt fehér keztücs kezébe fogott és emelgetett.

Nyugodtan folyt keskeny, vékony ajkairól a szó.

Hamar a tárgyra tért.

— Nagyön bölcsen tette Méltóságod, hogy ezt az idétlen embert, kinek szája örökösen tele van panaszszal, kiutasította. Az embereknek ez a fajta leghasznavehetlenebb, már pedig — s itt jól föl-szegezte pápaszemét, s meghajította magát az öreg lelkész ur előtt, — minden ember annyit ér, mennyit a társadalomnak használ. S ha valahol, — szabad legyen fölvetnem eszerény kérdést, — hol van nagyobb szükség emberre, mint egy új iskolánál, a tudomány-, erkölcs-, haza-és emberszeretet veteményes kertjénél? Nem lehet itt más kötelesség, mint egy czélra működni, az eszmét felfogva s a szent czélt kitűzve egy feladás megoldására fordítani minden erőt.

— Igaz, igaz — hajtogaták a lelkész urak fejüket.

— Tökéletesen — erősítette a pátronus ur is, némileg oda figyelve a szavaló tanárra.

— Korán kell az önképző-köröket megalkotni, az önfejtést elősegíteni, az ifjúságot a nyilvános fellépésre szoktatni, hogy tanuljon bátorságot, modort, eleganciát, s szerezzze meg a jövőendő szereplés alapelemeit. A mai kor a husz évvel már

TÁRCZA.

RAFAEL „MADONNÁ“-JA.

Drezda, 1884. aug. 17.

e próbálja fényképész hideg gépjével vissza adni a sixtini madonna mennyei vonásait! Metsző se vegye elő vésőjét hiába, mert hideg, élettelen lesz a kép, mely alóla kikerül. Másolók is hagyjanak fel a reményével, s nyugodjanak bele, hogy ilyent teremteni csak egynek s annak is csak egyszer sikerült.

E pár szint látva, megfoghatatlannak tetszik: hogy lehet ily kevés eszközzel annyit kifejezni? . . . E minden cziczoma nélküli alakokat szemlélve, bánulatosnak tűnik fel: hogy lehet ily egyszerűséggel akkora hatást elérni? . . . Szt-Borbála szerényen lehajtott fejére pillantva, azt hisszük, hogy ennél szebbet már képzelni sem lehet; s midőn a felhők között lebegő madonnára emeljük szemünket: közönségesnek tetszik az előbb oly felségesnek tartott arc . . . Mily tökéletességgel van itt keresztülvive a fokozat, hogy elkezdve a Mária felett lebegő gloriától, mely távolról nézve: levegő; közről pedig csupa ártatlan angyalfő — minden

egy arc a szépség netovábbjának látszik s a Máriáé mellett mégis mindenik elhalványul.

Ha elgondoljuk, hogy hármely munkánknál is, mily kevésbé tudjuk megközelíteni az ideált, mely előttünk lebeg, még nagyobb bámulattal fogunk állani Rafael e remeke előtt, melyben a mester bizonyára felülhaladta mintáját. Avagy ékesitheti-e halandó arcát annyi lemondás mellett, annyi fenség? . . . Sugározhatik-e homloka még koronával fején is ennyire? . . . S hozzá az a gyöngédség, melylyel a csecsemő Krisztust kebléhez öleli, s az a könnyedség, melylyel az átlátszó felhők között lebeg . . . Oh, valóban azok a glóriában sugárzó angyalféjek röpkedtek a mester körül, midőn e képet festé, s adák ecsetének azon isteni erőt, mely nem másol*) többé, hanem valósággal teremt!

S e remekmű is megerősít meggyőződésemben, hogy minden valódi nagyságnak legelső feltétele az egyszerűség. Ime, Rafaelnak nincs szüksége arra a szinompára, a mit Makart kifejt; s egy Rembrandt, Rubens, főfeladatainak azt tartják, hogy mentől kevesebb szinnel, mentől többet fejezzenek ki. Ilyenformán a színek között meglévő finom átmenet, az alakok is egész természetesen domborodnak ki a háttérből, s a képen előmlő öszhang a néző lelkében is előidézi azon harmoniát, midőn a lélek lecsillapul, s mint egy jól be-

*) Tain mondja a „Művészet philosophiája“ cz. művében, hogy úgy a költő, mint a festő is tulajdonképpen csak a természetet vagy korát stb. másolja.

végzett munka után: a teljes nyugalom képét élvezi. A Rafael képét szemlélve is: nincs egy vonas vagy redő, mely ellen kifogásunk lehetne; s nincs egy alak vagy állás, melyen változtatni kívánnánk. Valamint a kép egy teljesen bevégzett, tökéletes egész: lelkünket is oly egészen betölti, hogy azon negyedóra alatt, melyet nézésére szentelünk, elfeledünk minden egyebet, s bensőnk csendes lesz, mint a nyugovó tenger. Mert minden valódi remekkel közös sajátság, hogy csillapít és megnyugtat.

A drezdai „Zwinger“ legszebb palotájában külön terem van berendezve a Rafael „Madonná“-ja számára. A falak sötét szőnyegekkel vannak bevonva; a világítás úgy van mérsékelve, hogy a sugarak csak körüle öszpontosuljanak, s a háttérben trónmenyezet alatt áll a kép, mint egy valódi szentség. A padozat szőnyegekkel van bevonva, hogy a léptek zajja ne zavarja a szemlélőt, s köröskörül bársonyos támlányok vonulnak el, melyeken áhitatos arccal ülnek a nézők, mint valami templomban. Egy szó, egy hang nem rebben el az ajkáról, a fecsegő turista elhallgat, midőn e küszöbön átlépett; mindenki némán élvezi a hatást, s csak néha szakítja meg a csendet egy-egy szemlélő kebléből önkénytelenül előtörő sohaj . . . Valóban, ez itt a művészet templomának „szentek szentje“, s én itt létem alatt naponként áldozok benne egy-egy rövid negyedórát. S miközben lelkem néma gyönyörrel csügg a minden salaktól megtisztult művészet e remekén,

férfit, jegyzőt, titkár előbb, majd a 22—24 évnél elnök, vezérember, a harminczczal államtitkár, esetleg miniszter, 40-től haláláig ismét ifju, azaz heves ellenzéki, életre-halálra támadó. Ez végig felé irányozza a bukottak, mit sem kapottak, mellőzöttek, félreismertek, lemaradott genik rokonszenvét. Ismét eljött a kor, hogy mint a görögöknél: életet kell tanítani. Ez megdönthetetlen meggyőződés. Azonban, és itt fájdalom, a kritika késztet kell kezembe vennem (oh, hogy mozgott a pápaszem és elől két nagy, aranykarikába foglalt kékes szélű fog). Nagysád felette hosszas kihallgatásra méltatta a füzvári két journalistát, ama két füzfapoétát, bérenczet, jellemtelen zsoldost, erkölcstelen férget. Ételért, italért, egy kis népszerűségért a legártatlanabb hajadont meghurcolják a sárban, ezek előtt szent semmi sincs, mert veszteni valójuk sincs. Házi életük botrány, tanári működésük charlatán-ság, írói szereplésük a brávóé. Ma fölemelik nagyságodat az égig, fáklyás-zenét rendeznek a tisztele-tére, holnap több pénzért, több befolyásért a legundokabb bünökökkel fogják bemocskolni — és ka-czagni.

— En ezt mondtam a tekintetes urnak — bökött görbe bütykös ujjával az öreg pap káplánja felé — ej! jól tetszik beszélni. Kérem.

— És a két órgyilkos nyakig ül adósságban, tehát a pénzzavar mindenre reá viszi őket. En, ki rendezett viszonyok közt élek: tudom. Vajjon nem szólottak lapról? ez az ő horogjuk.

— Igen — jegyzé meg az öreg pap, gúnyos, de vidám mosolyal.

— Nyomdáról? kézi sajtóról, erről az ő kö-szörűjokről?

— Igen, kézi sajtóról.

— Nem ajánlották Pista Sándort, e lyukas cigány köpenyegét, mely alatt ők legocsmányabb páskiljaikat gyártják, fele haszonra.

— Igen, úgy gondolom, talán.

— Van két ügyvédjük is, két hóhér inas, sik-kasztók, váltóhamisítók, koldusok. Ezek védőik, s ha kell: ezek állanak ki a sajtóperekben, jó pénzért, he-

lyettük. Nagysád vöröön megtekintette a két ipar-lovag bizonyítványait? Méltóztassék kezébe venni. A rajztanár hét osztályt végezett rosszul, semmi ok-mánya, a költő valamit is, semmit is. Állam képe-sítvénye semmiből. De mert minden pártnak szol-gál: megtűrik. Alkalmazzák, mint a seprűt. Arca mindig a mocsokkal, szeméttel érintkezik. Meg kel-lett őket ismertetnem.

(Folytatása következik.)

A MAMA.

Egy volt mindössze, két fu,
Leányka újra kettő,
Mind piros arcu, szőghaju:
Négy rózsabimbó egy tőn.
Mind egészségesek, mint a makk,
Van lárma, zaj napestig,
Mig szépen el nem alszanak,
Reggel meg újra kezdik.

Szegény mamának gondot ad
Négy gyermek, hej! de bőven;
Egy percze nem lehet szabad,
Ők vannak mind eszében.
De édes e gond, volna tán
Még egyszer anyyi, ráér,
Nem, egy panaszhang ajakán
Nem kelne a világér.

Bárhogy szerette, egy napon
A rém, a fojtó angyal
Házukra tört, irtóztatón
Csapott le vad haraggal.
Gonosz munkáját a midőn
Végezve tova szárnyalt,
A négy közül a terítőn
Hagyott sorjába hármat.

Három koporsó fedelét
Öntözni sorra könnyel:
Hej! arra két szem nem elég,
Bár könye voln' özönnel,
Egyik felett mamájuk ott
Könyét elsírta mind már,
A más kettőre nem jutott
Egyéb a néma kinnál.

Nem tudta férje azt se, mit?...
Hogy sírjon a halottan?
Vagy ne mutassa könyeit,
Az élet szánva jobban?
Eljött rokon, meg jó barát,
Egymásnak adva ajtót,
Hoztak szép szót, vigasztalák,
Hogy szive jobban sajgott.

Mondták: „igaz, nagy veszteség
De a seb majd begyógyul:
Lám egyet a kegyelmes ég
Hagyott vigasztalóul“.

Mondták: „fáj, fájhat végtelen;
De egy is gond, ezernyi,
Hej! máj nap nagy küzdelem,
Csak egyet is nevelni.“

Mondták: „jobb volt, ki tudja hát?...
Meghalni kis gyermekként,
Mint türni élethosszan át
Bajt, szenvedéseket, kint.“
Mondták: „hisz ifjak s még nekik
Az isten annyit adhat...“
És mondott rendre mindegyik
Mind szebbet, okosabbat...

Sok év telt, a ház ujjalag
Megnépesült gyerekekkel,
Van lárma, csengnek a falak
Napestig, s újra reggel.
A régi szám ismét ki van,
Van újra négy kicsinyke,
Épek, fürgék mindannyian,
Kicsattan arcuk szinte.

Mamájuk ott ül, varrogat,
Nézi a kis csoportot,
Hallgatja vig zsivajjokat,
És gondja közt de boldog!
Csak néha — 'z égre feltekint,
Sohajt, köny ül szemében:
„Oh istenem! ha élne mind,
Heten lennének épen.“

BEDŐHÁZI JÁNOS.

egy cseppet sem csodálkozom rajta, hogy III. Au-guszt király, midőn eléje vitték az általa már negyven év óta nem látott képet: sajátkezűleg lök-te félre trónját az útból s így kiáltott fel: Helyet a nagy Rafaelnek!...

CSERNÁTONI GYULA.

TÖREDÉKEK.

A temetőben.

Itt bolyongtam a temetőkert árnyas fái alatt.

Fölöttem fényesen ragyogott a nap, alattam terült el a város nyüzsgő zajával, melyből mi sem hallik ki egyéb tisztán, csak a teherkocsik dübörgése s az elébe fogott meklemburgi lovak patkóinak csattogása. Köröttem a közvetlen közelben mindenfelé néma, siri csen-desség ült.

Egyetlen egy méh vagy bogárka röpte nem zavarta föl a temetőkert csöndjét, talán épen azért, hogy annál jobban hallhassam talán a keblem mélyén küzködő indulatok kétségbeesett vad tusáját.

Úgy tetszett nekem, lelkem ezer meg ezer részre van szétszakadva, minden résznek van ön-álló élete s az önfentartás undok, de természetes ösztönével folytatják azok az elkeseredett harcot egymás ellen.

Melyiké lesz a diadal, ki tudja még?... de bármelyiké legyen, mindenik fél fáradalmát, szenvedését lelkem érzi meg!

Az önmagával meghasonlott lélek kinja volt ez, ki ott bolyong a temetőben, a halál e szomorú birodalmában, önkénytelen vonzalmat érezve a hely iránt, hol véget érnek a szenvedések, mert azt hiszi, hogy itt az enyészet tözsomszédságában elfog-nak némulni mindazon vádak, melyeket egy elté-vesztett élet emlékei szeme közé szórnak.

... olvasgattam a sírkövek fölíratait s ész-re sem vevém, hogy bandukolásom közben azon helyre juték, hol sírok még vannak ugyan, de sír-iratok már nincsenek.

Az öngyilkosokat temették régen ide.

Tekintetem egyik elhagyott sírról a másra tévedett, miközben agyamon a futó gondolatok egy éles villama cikázott keresztül fájdalmasan, mélyen.

Mélyen, hogy ne mulhasson olyan könnyen el, mint egy másik gondolat; hanem mély nyomot hagyjon maga után az agyban, a kedélyben, a szivben. . . .

Hátha egy eltévesztett életet helyre le-hetne hozni egy el nem tévesztett golyóval!

Ha én boszút állanék.

Ha én egykor mindezekért, a miket te miat-tad szenvedtem, a mért megcsaltál, a mért el-hagytál, boszút akarnék rajtad állani, nagy, szörnyű egy boszuállás lenne az.

Olyan szörnyű, a milyet csak egy beteges agy gondolhat ki.

Meghalnék és eltemetném magamat egy vi-rágos ágyba.

Testem fölözlanék ott a televény földben, poraimat fölözivnák a virágok s nem válogatva a tápanyagban fölözivnák azt a részét is, mely vala-mikor szivemet képezé.

A te menyasszonyi bokrétád majd ezekből a virágokból készülne s midőn az oltár előtt meg-állanál, mind az, mi életemet megkeserité egykor: bánat, csalódás, tört remények, a melyek most mind ott hevernek eltemetve szivem fenekén — illat alak-jában feléd szállanának s életed legszebb, legünne-pélyesebb óráját keserítenék meg.

És ha belenéznél kedvesed szemébe, azokból is az én boldogtalanságom elszórt arca meredne feléd.

A lakodalmassok vidor beszédébe belevegyül-nének sohajtásaim s a zene lágy hangjai közül hozzád törnének az én szavaim.

Ime, ilyen lenne az én boszuállásom.

De hát nem állok én boszút rajtad.

Nem te vagy a hibás, hanem én, hallgatnom kellett volna egy elmúlt világnak arra a bölcsészé-re, ki kétezer év előtt megmondta már: Az asz-szony igéreteit bizda szelekre s a gyorsan elfutó vizekbe ird.

Nem kellett volna hinnem neked.

GAMIN.

*

A NAGYBÁCSI ELBESZÉLÉSE.

— 1884. —

LEIRTA: FERENCZI ZOLTÁN.

I.

Ngen, hát akarjátok, hogy e hideg nagy-péntek délután beszéljem el, hogy miért eresztettem szakállat, miért hagyom most hajam hosszúnak; egyszóval külsőm miért oly elhanyagolt, melyre egykor oly sokat adtam; miért tekintenek szemeim sötéten és komoran, mintha nyilatkozni félénk szenvedély laknék megettök? Ugy van, jól vettétek észre. Bennem az élet kimerült, a vágyak kihaltak, öreg vagyok, érzem nem éveimről, hanem akaratomról. Jól van. Figyeljétek, elmondok okát. Hiszen a visszaemlékezésre s vallomásokra mikor volna ünnepebb alkalom, mint az ily napon, mely maga nagy és szent emlékektől terhes. Kérlek, üljétek le s figyeljétek. Elmondok szent gyónásomat, de ne szakítsatok félbe, ne szakaszszátok el a fonált, melyet szívemről legombolyított; nem tudnám többé összefűzni. Jenő, te szembe ül, rád szeretek nézni, ha elbeszélek valamit; György, te a kanapét foglald el s Gyula ur, minthogy maga szivarozni szeret, a kemence közelében foglaljon helyet. Így na! Tehát kezdhetem? Jó.

Ti tudjátok, hogy Almáson nem volt kedvesebb asszony Dèceinénel s én senkit sem kedveltem jobban, mint őt. Kedveltem, ez a legjobb megnevezése a hangulatnak s a rokonszenv, mit e szó kifejez, a legjobban megillette őt. Nincs benne semmi olyan, a mi felébredtené a szenvedélyeket, mi ápolná a kedély izgalmait vagy repülni tanítaná a képzelődést. Nincs semmi efféle. Legalább az „öreg“-en, mint nem annyira öreg, csak öregek férjét hívták, soha sem volt észrevehető valami efféle, a kit egyébként soha sem szeretett; nem, rajtam sem, pedig mondhatom nektek, én voltam első s utolsó szerelme tárgya. Azt hiszem, hogy a tárgyban és nőben legmegszorultabb költő sem irt volna verset „Hozzá“. Oh, hiszen e magas és áttetsző arcu nőnek nem voltak rózsás arczái, mik annyi bájos hasonlatra nyújtanak alkalmat; nem bimbószertű ajkai, nem sugárzó ujjbegyei, melyek némi villófényt terjesztenek, mint a „rózsauju hajnal“, nem piczi lábai, melyek kidugva orraikat, lekötik a szemet. Nem. Mindig nyugodt s majdnem egymodoru volt. Talán csak én ismertem e nyugodt szemek némi felvillanását s az átlátszó homlok az idegek ama rezgő játékát, mely vágyat és epedést árul el, de beszélni fél. Nyugodt volt, ha hozzá mentem; de látszott, hogy boldogabb s oly meglegedett, ha mellette ültem, mintha semmi egyéb kívánni valója nem volna a világon. Nyugodt volt, ha eljöttem; de kifejezte, hogy mindig kevés időt töltök nála s arczán átfutott a kedvetlenség annyi árnya, mely nem vette el színét, csak mosolyát lopta el s a mint vállamra, vagy karomra tette kezét, úgy jött nekem, hogy soha többé elvenni nem akarja. Oh az én szívem iránta sokkal üresebb volt. Sőt, hogy úgy mondjam, az a hely, mit részére fentartottam, nem is szívemben, valahol azonkívül volt, bárha közel a szívhez. Érzésem inkább tisztelet volt, mint valami mélyebb, vagy égőbb dolog; inkább a társalgás kelleme, mint nagyobb megindulás vonzott; inkább szokás, mint egyéb.

Különös, hogy e kiválóan lelkes nő, ki a férfiak annyi gyengéjét ismerte s irántok majd minden föltevése csalódáson végződött: irántam föl-

több elvakult volt. Üres megjegyzéseimet bölcs tapasztalásnak, egy pár ránczot homlokomon a gondolkodó küzködés eredményeinek, egy-egy rossz életet kitűnő észszikrának tartott, csak mert én mondtam; izetlenkedéseimet izlésnek, könyelmű költekezésemet gyöngéd adakozásnak nevezte, s midőn korcsmai virrasztásért halvány volt arczom, ráfogta, hogy sokat tanulok s midőn csavarogtam, helyeselte, hogy munka után valahára keresek üdülést s oszonnánál saját kezeivel előre úgy illesztette el a legjobb darabot, hogy okvetetlen nekem kelljen majd kivenni.

Ha nem csalódom, ez az, mit gyöngédségnek lehet mondani s azt vélem, nem helytelen dolog, ha ezt megemlítem, mivel felette sok rossz értelmezését olvastam e szónak. Ki tudna, ki főleg férfi, ennyi lelki finomságot viszonzni? ki még akkor is, ha szívében a szerelem legforróbb heve laknék vagy az udvariasságban mestere tudott volna lenni a világ első lovagjának? Mennyire gyenge voltam én ebben, kiből iránta az elsőből semmi, s az utóbbiból vajmi kevés lakott örökké! Én nyugodtan aludtam, ettem, könyelműsködtem miatta; állandó gondtalansággal mentem hozzá, ültem mellé, vagy szembe vagy a kicsi székre lábaihoz, szívesen néztem szemébe vagy simogattam meg kezét vagy hajtám vállára fejemet, mely mig ott volt, meg nem mozdult volna; ő is szívesen simogatta fejem, de soha még egy csókot se kértem tőle, pedig mindig úgy látszott, mintha várta volna: soha egy virágot nem vittem, pedig úgy tetszék, mintha czélozni szeretné rá; soha egy virágot nem kértem, pedig úgy jött nekem, hogy violáit épen ez okból mutatja meg napoként, hogy aztán a legszebbet ide adhassa. Röviden, nagyon bölcsnek, fölötté tartózkodónak s a férj iránt kíméletesen tüntem fel, holott csupán nem voltam szerelmes s nem vettem el azt, mit úgy se kívántam.

Történt, hogy az újesztendőben a szomszéd faluból egy igen szép paraszt leány állott be hozzá szolgálatba. Természetes, hogy nekem a leány szépsége annyival inkább feltűnt: minél közönyösebb voltam asszonya iránt s annál inkább vonzott felé a vágy: minél inkább birtokomban hittem emezt. A kiről pedig el van végezve, hogy szeresse a nőket, szeretni fogja akárminő állásban, formában jelenjenek meg előtte s bizonyára a viszonyok különössége mindig ingerlő leendő Legkivált emlékszem, hogy egy gödröcske a leány arczán, mely a legmegfoghatatlanabb kedvességgel örvényezett ott, valahányszor piros ajkait mosolyra vont a s ez pedig gyakran történt, mintegy a természetűl úgy rendelve, hogy e báj gyakran nyilatkozzék; mindazok közt, mit csak a női szépségről tudok vagy tapasztaltam, a legvonzóbb dolgokhoz tartozott.

Mi természetesebb, hogy kívánatos lett előttem a csók, melyre asszonyától soh'se vágytam; mindennél ingerlőbb és megnyugtatóbb lett volna egy ölelés, melytől asszonyánál inkább féltem volna s legkedvesebb egy kis meghitt csevegés, mely asszonyával gyakran terhelő volt. Röviden, e vágy megfészkelte magát bennem, nyugtalan lettem, lestem az alkalmat s féltem tőle mégis, óhajtottam s mégis remegtem, valahányszor e kis kobolddal egyedül maradtam, ki bizonyára nem is sejté nyugtalanságomat, mint olyat, mire gondolni is lehetetlen.

Pedig, ha tudta volna, hogy mint lestem lép- teit, midőn asszonya mellett ülve határozottan a benyiló ajtó felé irányoztam figyelmemet, hány- szor kapott asszonya szórakozottnak, s hány- szor feleltem „hogy létemre“ vonatkozó kérdésre valamit az

aratásról vagy a hordásról, mit ő természetesen a kimerültségnek rótt fel s nem mulasztotta el komoly figyelmeztetéseket adni; hány- szor kísértem e leányt szememmel, midőn végig ment a szobán s hány- szor tettem a leghaszontalanabb kérdéseket, mire ő kerekre nyílt szemekkel alig tudott válaszolni s aztán mosolygott, a mi, mint kifejtém mindenek közt a legkedvesebb volt; de ez mind semmit sem ért. Egy alkalommal, miután kiment, egy ilyen bejövétel, kérdés, bámulás és mosolygás után, meg nem állhattam, hogy így ne szóljak:

— Ejnye be szép leány ez a Julcsa.

— Tetszik önnek ugy-e? — kérdi felelet helyet Dèceyné határozottan, a szokottnál élén- kebben s a legjobb asszonyban is titkon lakó kis irigységgel.

— Reméllem, — mondám, bevonva vitorláimat — hogy engem egy szolgáló megdicsérése minden gondolható gyanu alól kiment.

Ez feleletnek felelet volt, de nem volt igaz; először, mert magam sem úgy éreztem, másodszor meg a gyanutól sem mentett meg, sőt inkább belekevert.

E naptól fogva vigyázat és óvás tárgya voltam, a mit idegen ugyan nem is sejtett volna; de én, az érdekelt, tudtam mi rejlik a bokor megett s ennél jobb sarkanytyut vágyaimnak adni se lehetett volna. A szerelemben minden akadály veszedelmes, s minden titokzatos kollemes. Gondoljátok csak a gourmandokra az ételben vagy a szivarban az innyenczekre s tudni fogjátok, hogy mint kell felfogni a mondottakat; kivált a szivarra vonatkozás határozottan magára vonatkozik Gyula ur.

Azonban a véletlen a szerelmesek segítője. E mondás most is igaznak bizonyult, bárha valójában csak én voltam az.

Történt egyszer, hogy egy meleg délután épen oly időtájban találtam odamenni, mikor Dèceyné nem volt otthon. Természetesen kellő ürügy volt ez arra, hogy a leányt beszéltsam s asszonya hol- létéről töröl-hegyire kikérdezzem. Be is jött, csinosabb volt, mint valaha, de természetesen nem mertem egyenesen a tulajdonképeni dologra térni, hanem csak távol kerülgettem. Mondhatom, hogy majd a vizözönnél vagy a világteremtésnél kezdetem s roppant nehezemre esett a közeledés. Így teszem fel megtudtam, hogy asszonya épen a szomszédban van beteg látni. Ez jó alkalomnak tetszék tovább fűzni a dolgot, hogy ki beteg, miért beteg, mikor lett beteg? mi alatt nem mulasztottam el ajkaira és amaz ismertett arczgödröcskére a leg- sóvárbabb pillantásokat vetni s azt hiszem, hogy nevéstégesen nézhettem volna ki egy szakértő előtt. Utóvégre kifogyott minden beszédanyag, bárha a sokoldalú s részletező kérdések meghaladtak volna egy 30 tanuvallomásos jegyzőkönyv-csomagot valamely rablógyilkosságról. Ekkor nem volt más mód, mint kijelenteni, hogy itt várom be asszonyát. Erre a leány persze kiment. Én meg leültem, felkeltem, más székre dobtam magam, meg újra a díványra, füttyöltem, néztem az ostoba képeket, majd egy rokoko kályha izetlen ékitményeit, egyszóval teljesen elfeledkeztem minden nyugodtságról, mi mellett arczom folyton jobban-jobban égett. Egyszerre, mint mentőgondolat jút eszembe, hogy kérjek egy pohár vizet, mi felette szükséges is volt. A leány bejő a vízzel, de mig künn volt, egy átkozott világos rózsaszín-vegyületű kendővel kötötte be fejét, mi, mivel a napsugár átszűrődött az ablakon épen reá, oly üde fényvel vont a be arczát, hogy majdnem átlátszónak, légiesnek, tündérszerűnek tünt fel egy pillanatra s gondoljátok mindehez a már

említett mosolyt, amaz arcgödörckével, mely most értékben még fokozódott a finom árnyalat miatt. Röviden, végkép odavoltam s a megközelítésre az enyélés ravasz útját használtam. Így szóltam hát, miután megittam a vizet:

— Köszönöm. Csókoltalak érte.

— Kivel csókoltat az urfi?

— A kivel neked jól esik.

— Hm! hm! — mondá, miközben jobb szem szögletével hamiskásan és csalogatva hunyorított.

Én meg neki rugtattam s közibe vágtam a dolognak, midőn így szóltam:

— Tudod-e Julcsa, hogy átkozottul csinos vagy.

— S miért volnék én azért átkozott?

— Ej, eltérsz a kérdéstől. Nagyon csinos vagy, úgy értem. Különösen ez a kendő igazán talál az arcodhoz — mondám, miközben néhány lépést hátráltam, hogy el ne ijesszem s műértő szemimnek elég távolságot kapjak.

Mire ő elkezdé mondani, hogy nem tudja ugyan, hogy áll: hanem hogy az anyja vette neki itt, meg itt.

Beláttam, hogy újra eltér a földolgotól s szükségesnek tartám egy visszavezető fordulatot adni a beszédnek.

— Szoktál-e, szeretsz-e csókoldni?

— Szokni nem szoktam, de . . .

— . . . de szeretni szeretsz — egészítém ki.

— Nem, nem! — mondá élénken mosolyogva s a kis gödörcke minden bájait ragyogtatta.

— Nem is csókoltál soha?

— Igen . . . egyszer.

— Hogy esett?

— Oh el is feledtem már, mert rég volt — s megint épen részletezni kezdé a történetet, mire ismét vissza kellett írnom, midőn egész elhatározottsággal azt kérdeztem:

— Csúf embernek látsz engem Julcsa?

— Oh nem.

— Na akkor tedd le a poharat az asztalra s állj meg, a mig én odamegyek s megmutatom neked, milyen egy igazi csók.

A leány úgy tön, miat mondám, szemérmesen lesüté a fejét, mi közben égő pirosság futott át arcán s vonásain a váratlan és izgatott kéj borzongásai rezegtek: mig én két kezemmel fölemeltem a fejét s higgyétek el, hogy a világon a legédesebb, legkellemebb csók csattant el, mire ő mintegy hirtelen ötlettől ragadtatva, kikapta fejét, felragadta a poharat az asztalról, kifutott s többé az nap nem láttam.

(Folyt. köv.)

Egy komédiának utolsó felvonása.

Irta: ABONYI Á.

Egyszerű korán volt még októberi időhöz mérten. Nyolcz óra. A Duna fölött még mindig sűrű, fehér gomolyokban huzódik a köd, melyen keresztül a biborpirosan kelő nap sugárai sem képesek áthatolni.

Amott a Duna egyik hajlásánál van a Káldor kastély. Pompás, új stílusú épület, melynek palafedele messze veri vissza a rásütő napsugarakat. Homlokzatával szemben terül el a park; mely most semmi élvezetést nem nyújt. Csak a ki szereti az őszt költészetét, gyönyörködhetik a sárguló fákban, melyekről minden kis szélfuvallom több-levelet tép le.

Azokat oda szórja az utakra, melyek közül egy — a főút — nyil-egyenesen fut keresztül a parkon, le egész a rétekig. A hol végződik, balra, egy hatalmas gépgyár van emelve, melynek örökös, csak kevés időre szünetelő kattogása és zaja pótolja ilyenkor az egyedüli hangot, mely némileg ellensúlyozza azt a majdnem nyomasztó csendet, mely úgy a nagy terjedelmű parkon, valamint a kastély körül észlelhető.

És ez nemcsak reggel van így, mikor még az emberek az álom utóízét dörzsölik ki szemeikből.

Igy tart egész nap. Reggeltől estig.

Kivált bent a kastélyban, a hol úgy a déli és délutáni órákban szinte fájt a nagy csendesség.

A cselédség sokáig nem tudta megszokni az új rendeletet: hogy csak az beszéljen, a kit kérdeznek és csak akkor, a mikor kérdezik. Sok orrolás volt ezért a parancsért a becsületes és nem becsületes, paraszt és nem annyira paraszt (T. cz.) cselédség között, ám azért egyiknek sem jutott eszébe faképnél hagyni a jó szolgálatot. Az uraság jól megfizette őket, de cserébe engedelmességet követelt. És hallgatást.

Csak a mikor a kastély vendégsereggel telt meg, lőnek kárpótolva azért a nagy csendért. Akkor szabad volt kiáltani, hangosan beszélni, kacagni, tátogni, menni az udvarra vagy a veranda alá zsebbe dugott kezekkel, nem tiltotta senki.

Hanem a tisztesség akkorra is ki volt kötve.

Káldor György — az „uraság“ — nem értette e pontot, illetőleg a tréfát. Olyankor hamar megharagudott. Erős, atletai termete büszkén kiegyenesült s azzal az ő sajátos parancsoló, leverő, visszautasító hided nézésével úgy meg tudta verni a rendetlenkedőt, hogy anno 48-ban huszonötért se engedte volna.

Szigoru volt, de e mellett igazságos.

Csak így valósulhattak abbeli nemes törekvései, hogy olyan gazdaságot teremtsen maga körül, mindennek ő állva az élére, melyről a környék példát vehessen.

Sikerült neki. Sok fáradságba, boszantásba, kicsines rágalmak erőteljes leverésébe került, — de a a várt siker nem maradt el. S jóllehet nem egyszer vasszigorral irtott ki minden fekélyt, mely az egykedvűség és tunyáság álarczába bujva kisértett a szorgalomnak már meghódított emberek között, az ő uradalmán öt év óta egyszer sem történt meg, hogy a duzzogó alföldi legények csak egy hitvány szalma-kazlát is felgyújtották volna. A mi pedig a szomszédos uradalmakban annyira megszokott dolog volt, hogy még figyelemre méltatni sem tartották érdemesnek.

Káldor Györgyöt szerették az emberei, mert tisztességesen bánt velök, s kivált olyankor, mikor vigzene szólalt meg a kastély termeiben s az egybegyűlt társaság jó kedve egész le a parkba hangzott, egyikét veder bort se sajnált tőlök. Hadd vigadjanak ők is hébe-korba.

Azért, ha ki voltak rendelve a park tisztába hozására, mindig szívesen fogtak hozzá, bár nem mindig izlett a munka. Hanem azért mindig készen voltak vele; tudták, hogy vendégek érkeznek. Mint például ma is.

Káldor György még kora reggel megparancsolta, hogy sietve lássanak dologhoz. Azután odahagyá a verandát s visszatért szobáiba, honnan csak két óra múlva lépett a közös ebédlő-terembe. A hol már várt rá a bátyja: Káldor Benjamin ur.

Leültek a kerek reggeliző-asztalhoz s aztán hallgattak. Étkészését végezve Benjamin ur, a legújabbban érkezett hírlapokat olvasta keresztül. Vagy csak úgy tett, mintha olvasna. Tétovázó, kiélt szemei mereven oda tapadtak a betűkre s a lelke — ki tudná megmondani, merre járt? . . . Talán a multak árnyait áttá maga előtt. Talán a meleget, a fényt kereste — hiá-

ban. Csak akkor pillantott föl, midőn öcsce felállt s menni készült. Úgy tett ő is. Az öcsce megszólalt.

— Kérlek Béni, tégy meg annyit helyettem, hogy lemenj a kertbe s figyelmeztess a munkásokat, siessenek a rendezéssel. Vendégeim érkeznek. Kivánságod szerint, ime tudtadra adom.

— Jól van — felelt egykedvűen Benjamin ur.

— Aztán ha útközben valamelyik lovasszal találkozol, rendeld meg neki, hogy a társaságot a parkon keresztül vezesse ide a kastélyig.

— Jól van; parancsolsz még?

— Nem parancsolok, csak kérek; ha lehet, ne értsük félre egymást. Remélem, nincs panaszod ellenem?

— Oh, nincs . . .

— Roszul esnék, ha volna. Mióta nálam vagy, tapasztalhattad, hogy igyekeztem kedvedet eltalálni, a mennyire tőlem telt, mindenkor. Meg is irtam nődek, hogy helyzetteddel meg vagy elégedve.

— Nem tesz semmit — mormogá Benjamin ur.

— Azt hittem, igazság —

— Az . . . az, megirtad, jól van.

— Tegnap levelet kaptam tőle, melyben értesít, hogy fiad egészséges és kitünően tanul. Bocsánat a késedelemért, hogy ezt csak ma adom tudtadra. Az öröm mindig korán jön.

— Öröm, az — jó fiu. — Benjamin ur megvonta a vállát.

Majd könnyedén megérintve kalapját, elhagyá öcscsét s lassu, kimért léptekkel haladott végig a park főútján a távolban dolgozó munkások felé.

Káldor György mély szánalommal nézett utána.

— Szegény bátyám! Másnak gyönyör az emlékezés, neked? . . .

Benjamin ur ment tovább; megtette ezt a sétát minden nap.

És a kiegyenes magatartását, könnyü lépteit megfigyelte, távolról sem jutott eszébe, hogy e még alig deresedő haju férfi, hatvankét esztendő hordoz vállain s a külszin daczára, testben és lélekben össze van törve. Hogy kiélt ember már; a milyen sok van mostanában.

Káldor Benjamin is e szerencsétlen, e nyomorult, ez egyszerre sajnálatra és megvetésre méltó emberekhez tartozott.

Lelkét az évek hosszú során átörjögött viharos szenvedélyek bénították meg, melyeknek mámoros gözétől nem birt szabadulni, testében évek óta ott őrlött az a lassu rém, mely olykor-olykor megállítja a szívverést, fulladást okoz s sáppadtá teszi az arcot, mintegy figyelmeztetve áldozatát a közeli enyészetre, melyet ő maga teremtett, siettetett, a melytől borzad és a melyről olyan szívesen szeretne megfeledezni.

Ám az a lassu rém olyankor lelkébe sugja a biztos romlást s nem tűri, hogy róla megfeledezzenek.

Memento! . . .

Kacagtal, — annak az árát meg kell fizetni. A szegény s gyöngé kis „Isten-csillag“ virágja csak egy napig él, csak egyszer élvezi a nap gyönyörű világát, a melytől meghal; életével fizetve meg azt a kevéske örömet. Törvény ez: nincs alóla kivétel. Ha nagyon meghajtják az ágat, nagyon megcsap . . .

Benjamin ur tovább halad a park főútján, a nélkül, hogy figyelmére méltatná a hatalmas fákat, melyek alatt hajdan gyermek-éveit tölté, és a melyek most nagyon hasonlítanak hozzá. Az ősz mindennap jobban-jobban tépi a leveleiket, befúva velök az utakat.

Káldor Benjamin átlép azokon a hervadt leveleken s a mikor észreveszi, hogy öcsce nem néz már utána a kastély verandájáról, hirtelen letér a főútról egy mellék mesgyére s ott fáradtan, eltikkadva rogy le rendes pihenő padjára, melyet két év óta minden nap felkeres.

Ott nem látja senki.

Nem hallja senki a fullasztó köhögést, mely erőt vesz rajta s a melytől szabadulni nem tud.

— A köhögés, a köhögés — suttogja leverten, s aztán perczelgig elbámul egy pontra czél nélkül, téveteget nézéssel. Ha egy bogár a lába alá kerül, arráról lép. Ne élj (te se). Olykor gúnyosan elmosolyodik.

Nem a halál jut eszébe. Az e fajta hitványság nem érdekelte soha, nem is gondolt rá soha. Nem hitte, habár érzi, hogy testében hordja.

Fárasztó köhögésének elmúltával nyomban a délutáni vendégseregére gondolt, melyet őcsese hívott meg a napokban megtartani szándékolt vadászatokra.

Eszébe jutott, hogy ő nem vehet részt azokon, mert már nem képes lóra ülni. Teste gyenge hozzá, karjai erőtlének. Ez csalja halvány keskeny ajkaira azt a gúnyos mosolyt, a melylyel önmagát csufolja ki.

Káldor Benjamin nem képes lóra ülni, mert a teste gyöngé, karjai erőtlének; megcsúfolná a ló szegényt! . . .

Boldog Isten! nemde nevetséges ez? . . . Az öreg ur arczán fanyar mosoly vonul végig, mikor erre gondol. Szemei komoran, hallgatag szomorúsággal tapadnak egy pontra. Majd hitetlenül megrázza deres fejét s mohón ragadja meg a lelkében ébredni kezdő kétségeket, melyek egykori alakját csalják szeme elé.

— Nem igaz, — mormogja maga elé, — még nem vagyok annyira erőtlén, hogy egy lovat ne tudjak megülni. Hajdan az én ménem volt a legtüzesebb ló. Senki sem birt vele, csak én.

— Csak én! — ismétli erős hangon, s meggörnyedt termete kiegyenesedik. Mint akkor, régen, tizennyolcz év előtt.

Bizony csábos tündér az emlékezés. Egyszerre lehet áldás is, átok is. Öreg emberből ifjat, ifjuból öreget alkot, s mindezt egy rövidke, tovarebberő pillanat alatt. Ki ne tudná azt? . . . Csak aztán a való ne kiáltana közbe s durva érintésével le ne döntené a fáradsággal, gonddal megalkotott tündér-képeket. Ki ne siratta volna ezt már! — hiába.

Káldor Benjamin megtapogatja karjait és aztán a fejét csóválja meg aggodalmasan.

— Milyen gyöngék. Igaz, igazok van . . . erőtlén vagyok.

A nyugvó pad mellett volt egy könnyű kerti székek. Az öreg ur azt próbálja meg egyenesen tartani a levegőben. Nagyon kevés ideig bírja ki a fáradságot. Csak félperczig. Pedig egykor könnyű szerrel felemelt egy mázsát.

— Távol kell tartanom magam a társaságtól, mint eddig — sohajt fel keserűen — nem akarom, hogy szánakozzanak rajtam.

Az októberi fehér ködön átszűrődő napfény sápadt arczára veté homályos fényét, még feltünőbbé tette annak szánalmas kinézését.

— Félrevonulok valamely rejtek zúgba s nem mutatom magam; és megfenyegeti öklével az eget, mint egy eszelős: — büntet az Isten!

Majd eszébe jutott a megbizás, melyet elvállalt. Lassan felemelkedett a kerti padról, s szabályos léptekkel tért vissza a főútra, a hol egyenes irányban a távolban sürgölődő munkás nép felé tartott.

Legalább husz ember volt a tisztogatással elfoglalva, nehogy a délután megérkező vendégsereg rendetlen, száraz levelekkel belepert úton legyen kénytelen a kastélyig menni, melynek urát példás rendszeretéről tanulta ismerni a környék.

(Folytatása következik.)

EGY NYÁRI ÚT.

vonat lomhán megindult, lezártam szemeimet s csak akkor nyitám ki ismét, midőn a zsenge napfény ébresztő sugárai az ablakon át szempilláimat felszivák. Kellemes elmélkedés fogott el a fölött, hogy mily gyorsan röp-pent el az éj s ezen gongolataimból útítársam udvarias „jó reggelt“-je riasztott fel. Viszonzám a szívélyes reggeli üdvözlöt, egyik szó a másikat szülte s így Földvárig kelemesen telt el az idő, kedélyesen beszélgetve X. gróffal, ki Tusnád melletti jószágaira útazott.

— Hol tölti az évnek másik felét? — kérdezém őt kissé indiscret módon.

— Cannes- és Nizzában — volt a válasz.

— Úgy!? Tehát szintén egyike azon magyar mágnásoknak, kik önkéntes száműzetésben tetszelegnek azért, hogy a külföldön a magyar gróf szerepét játszassák. Hát bizony — de gustibus . . .

— Földvár — öt percz — kiáltá a kalauz. Kiszálltam és miután két száz suhanc vizsalyát — kil podgyászom körül hajba kaptak — Salamon módjára kiegyenlitem vala, újból folytatám útamat a postakocsin, mely Előpatakig szállított.

Az út, mely ezen fürdőhelyre vezet, nem épen kiváló természeti szépségekkel kecsgetti az útas szemeit, legalább az én elkényeztetett szemeimet nem. A falvakban rendszerint piszkos, rongyos oláh utca-gyerkőczök vártak reánk és addig üldözik kiabálva kocsinkat, mignem egy pár krajczárt szórtam nekik tartalékul.

Tíz óraker értünk Előpatakra. A sétatérén már hullámzott a fürdővendégek tarka sokadalma, minden kéz pohárral felfegyverezve, mi a források erős látogatottságára engedett következtetnem.

Nagyjában Előpatak kevés figyelemre méltó dolgot nyújt — egy egészséges embernek. Fekvése ugyan kies, de az erdő nem eléggé közel esik s az árnyék hiánya kellemetlenül érezteti magát.

A fürdővendégek zömét az oláhok képezik; rendkívül gyönyörködtem az ékes nemzeti viseletekben és figyelmes érdeklődéssel hallgattam a román népdallamok előadását, melyeket a fürdői zenekar elég szépen játszott; bár e népdalok magokban véve kevésbé jellemzetesek; a lassuk a magyar és olasz dalokra emlékeztetnek; a frissek (többnyire kétrészű $\frac{3}{8}$ ütemben) eredetibbek ugyan, de igénytelen ítéletem szerint, nagy rokonságban állanak a szerb koloval.

Midőn Előpatakra érkeztem, Polgár Károly szintársulata egy előadási cyclusát végezte vala be és épen S.-Szt.-Györgyre készült vándorolni. Ezért — fájdalom! — nem áll módomban, fürdői levelemet egy színházi kritikával is gazdagítani. De ezen mulatságomat némileg pótolja azon kellemes körülmény, hogy „közelről“ láthatni a társulat primadonnáját, ki Kolozsvárt is tanujeleit adá dal-zenei és irodalmi tehetségének (?) Szivesen constatálom, hogy tetszett nekem.

A nagy hőségén kívül főleg az örökös zongorakalimpálás untatta meg velem előpataki tartózkodásomat. A vendégteremben (egy fa-kaliba) álló elhangolt zongora az egész napon át gyengéd hölgykezek által kinoztatott. Midőn egy oly ifju teremtes zenekönyvvvel hóna alatt a szegény zongorához közelgett, mindig kínos sejtetem fogott el. Legelől jött az ismeretes salto mortale egy rohamos C-dur scalaba, mely imponáló kezdetet rendszerint a „sonate-pathetique“ követte, az első adagio ütenyek allegretto, — a Presto tétel andante tempóban. Erre természetesen Székelynek 100-ik vagy 120-ik Ábrándja vagy egy oláh fantasia — és legvégül a híres „Csicsóné“ dalra szerkesztett szabad improvisatiók következtek. Finis coronat opus.

A magyar társadalom meglehetősen összetartott és ennek különösen Böllni ur, a bihari képviselő, nyújtott nehány kellemes órát gyönyörű (naturalisticus) hegedűjátékával.

Ámbár az oláh hölgyek ruházati pompája egy világfürdőt gyanított, Előpatak mégis nagy hiányt szenved a kellő kényelem és előkelőségben — kivéve a respektabilis árat. Vendégház nincs, a fürdők kezdetlegesek és a forrás-nymphák piszkosak és erőnyesek. Nem igen érzem magam ily körülmények közt indítottva, hogy előpataki mulatásomnak nagyon bő korlátokat szabjak. Egy szép reggelen tehát tovább hordtam irhámát S.-Szt.-Györgyre, ezen csinos székely városkába, melynek főnevezetességei a collegium és a Blaskó-féle fogadó (mely ezuttal minden betérőnek ajánltatik). Polgár társulata az előző estén „harmadik bemutató“ előadás-kép Frou-Frou-t adta elő és hallomás szerint épen „Az ember tragédiájá“-ra készült, mely körülmény S.-Szt.-György lehető gyors elhagyására indított.

Az út, mely Tusnádra vezet, a kies Málnás fürdőhelyecskét érinti; ezt szintén két órai tartózkodással tiszteltem meg. Valóságos eszménye egy fürdői fészeknek, barátságosan és titokteljesen fekszik erdős dombok völgyében, — egy tuskulum fiatal házásoknak — persze anyósok nélkül.

Elragadó szépségű innen a tusnádi út, valamint maga Tusnád fekvése. Felkiálthattam volna elragadtatásban, ha Málnáson feledett felső kabátom gyönyörömnek nem szolgált volna biztosító szeleptül. Meg vagyok győződve, hogy Tusnád egykoron a kirándulók Mekkája leend, ha csak emlékezni fognak hazánkban Göthe híres mondatára: „Warum denn in die Ferne schweifen, liegt uns das gute doch so nah!“

Mindent talál itt a város szülötte, a mit óhajt s a mire szüksége van: fényt, levegőt, hegyeket, erdőket, vizet, árnyékot, világosságot, mindez bőven-bőven megvan itt; bár megvan itt is a vendégterem elhangolt zongorája és zongorajó leánykái.

Felséges kirándulási pontjai közül mindenekelőtt megemlítem a báró Apor által „épitett“ romot, kedvelt modern speciilitás. A fürdőház nem sokkal ékecsbb, mint Előpataké. Ki a fürdőt élvezni akarja, az vi-gyen magával panczélinget, mert különben az aczéldús víz sebhelyeket vág a mezetlen bőrön. Midőn a fürdőből kiszálltam, egész testem rakva volt pattaná-soktól.

Tusnádi tartózkodásom „látványosságai“ közé sorolhatok egy székely paraszt zene-bandát. A primás és contrás vak volt, a nagybögősnek egy önkészítette hangszere volt, mely kemény, fehér fából állott és legalább egy mázsányi súlylyal birt, s ezt a szegénynek mindig magával kellett hurcolnia; hogy játszhas-sók, le kellett térdelnie, mert a hangszer alacsonyabb volt a bögőnél. Két vak hegedűs ég felé emelt szemekkel és egy térdelő bögős, valóban nevezetes látvány. A jó emberek egyébiránt borzasztó módon játszottak.

A fürdőhely különféle szórakozást nyújt. A székelyudvarhelyi kitűnő cigány zenekar naponta kétszer játszik. Hébe-korba táncvizigalom, majdnem naponta tombolajáték; én egyszer sem nyertem. (De azért nem kell következtetni, hogy szerencsém van a szerelemben). Szép hölgyekben Tusnád nem szenved hiányt; első sorban képviselve lévén hazánk, mindenesetre a qualitas tekintetében. Férfiak és hölgyek közt a társalgás sok-kalta fesztelecsbb, mint a városban; közös kirándulá-sok, teke- és karikajáték napirenden vannak. Egy Ko-lozsvárt is ismerős művész minap élvezetteljes előadást tartott a zongorajátéknál szem előtt tartandó helyes „ujtartásról“. Az új „Bosko“ pedig ottlétem alatt, vagy tiszteletére, egy új productióval állott elő, melyben mindenekelőtt csodálatos nyelvgördülékenysége tünt fel; ugyanis magyar, német és oláh nyelven de-

monstrálta „stickli“-jét. Van tehát elég mulattatás Tusnádon. Fájdalom! időm nem engedé ezeket végig élveznem, s így atyafiainktól szomorun búcsúzva, Brassóba indultam.

Ezen helynek gyönyörű fekvéséről szót szaporítani annyi volna, mint Athenbe baglyokat vinni; elég hogy e tekintetben méltán mérközhetik Graz és Salzburggal. Kiemelendőnek tartom nagyvárosi színezetét, az élénk forgalmat utcáin és csatornázását. (Halljátok kolozsváriak!) Egy templomba léptem és a legszébb templomi zenét hallám; ennél a dicséretes városi zenekar, egy képzett énekkar és derék soloénekesek működtek közre, mindannyian „jó“ családokhoz tartozó emberek, a mint hallám. (Nem mosolyogsz, szt. Demokritos?) Az egészet egy kitűnő orgona támogatta. Kéjtéljes — de nem tagadhatom — irigységgel vegyült érzés töltött el. Kolozsvárnak, Erdély Athenjének, nincs városi zenekara, nincs templomi zenéje, nincs vegyes kara, de nincs még egy becsületes orgonája sem. Van ugyan egy zeneiskolája, mely a conservatorium jóhangzásu nevet viseli (s néha egy számbavehető tanítói előadást nyújt), de ezen hely zenész urai örökös háboruban vannak, mindegyiknek meg van saját közönsége, melynek rokonszenvét mindegyik argus-szemekkel őrzi s így soha sem kerül a sor egy igazi férfias és egyöntetű zenei cselekvényre. Városi zenekar teljesen hiányzik, és a kolozsvárnak a sétatérről kell szednie zeneélvezetét, melyeknek netovábbját egy melancholikus kartermitás által előadott „Duliebes Aug“ képezi.

De érzem, hogy én is melancholikus leszek s ezért legjobban, ha bezárom cikkemet.

LÁNYI ERNŐ.

PESTI POSTA.

XVII.

Budapest, aug. 27.

Mi volt minden, a mióta nem irtam? Lássuk!

Volt Ő Felsége a király születése napja. Reggel és este döngött az ágyú és Buda várának ormáról. A katonák diszben jártak. A Veteránok Klauzal utca 5-ik száma előtt, itt szemközt velem, délután elmuzsikáltak a „Gott erhalte“-t, vagy kétszáz utczagyerek rikoltotta nekik, hogy „éljen!“ Az nagyon szép volt.

Következett aztán szent István napja. Az utcákon tömérdek idegen atyafi járt-kelt, száját tátotta; a zsidó boltosok majd leszedték őket a lábukról az invitálással, hogy tekintsék meg a portékájukat. Az ágyú döngött és Buda várának ormáról. Jókor reggel nagy titokban körmenet volt a várban. A különféle templomokban prédikációkat tartottak mindenféle nyelven, még magyarul is. Délután Klauzal utca 5-ik száma előtt a Veteránok megint elmuzsikáltak a „Gott erhalte“-t, nagy számmal megjelent utczagyerek feltűnő részvéte mellett. Oh! az is nagyon szép volt.

Aztán volt lóverseny. Az is nagyon szép volt, bár nem láttam; de hát ha nem lett volna szép, vagy valami skandalum történt volna, úgy az újságok többet foglalkoznának vele. Én teljességgel nem vagyok sport ember, annyit sem értek hozzá, mint rendőrségünk a tolvajfogdosáshoz, hanem azért szolgállok egy jó tanácssal. Hallottam, hogy szokásnak csak sovány embert használhatnak, olyat, a ki keveset eszik, sőt éhez is, csak hogy könnyű maradjon. Ha ez igaz, úgy legjobban lesz magyar

néptanítókat használni szokásnak, mert hisz azok az istenadták annyira ki vannak koplaltatva s már úgy megszokták a nélkülözést, hogy könnyebbek a mesebeli szabónál. Ki vasalót tett a zsebébe, hogy a szél el ne fujja. Ily módon legalább azoknak a szegény embertenyésztőknek is akad olyan jó kenyérkeresetük, mint a lónevelő uraknak és — hogy szépen és nyájasan fejezzem ki magamat — a tanügyek virágzóbb lendületet fognak venni hazánkban.

Még egy jó tanácssal szolgálhatok, mely ugyan nem a lovakat illeti, sem az embereket, de a némbereket, s mely tanácsom, ha elfogadhatónak bizonyul, szegény családapák részéről és férjket kapni nem tudó leányoktól több áldást fog hozni fejemre, mintha minden budapesti sánta kintornásnak fejenként egy forintot osztatnék szét.

Találkozom a napokban egy barátommal, kiről az a hír volt elterjedve, hogy megnősül. Kérdelem tőle, igaz-e? s épen gratulálni akarok neki, midőn előáll vele, hogy:

— Semmi sem lesz belőle.

— Miért? — kérdém elálmélkodva.

— Mert kiszűlt, hogy a leánynak egy krajczár hozományja sincs, de van az apjának egy csomó adóssága.

Hallgatva sütöttem le szemeimet s eltettem a szépen kigondolt gratulációt jobb alkalomra. De egész nap nem volt maradásom. Éjjel nem tudtam aludni, végre hajnal felé súlyos álom borult szempillámra s lidércznyomásként nehezedett rám. Ir-tóztató álom volt! . . . Apja voltam őt férjhez adni való leánynak egyszerre! . . . Láttam őket szegényeket hervadozni mellettem; pofók arcocskájuk megnyult, pir helyett halványosság kezdte elborítani, vártuk a kéréket, de azok nem jöttek se-hogy sem, de igenis jött helyettük annál sürűbben a végrehajtó. Kétségbe voltam esve, látva leányaimat, kiknek nem bírok férjket szerezni, pedig uram isten! hogy ki műveltem őket! Mind az öt tanult zongorázni, s felváltva ütötték a klavirt reggeltől estig. Három közülök írónő volt; egyik regényeket, a másik lyrai verseket, a harmadik novellákat és „rajzok“-at irt. A gazdasághoz annyit sem értettek, mint a harangöntéshez, csak a divatlapokat olvasták. E szó „megtakarítani“ teljesen ismeretlen volt előttük. Szóval a legjobb mai nevelésű leányok voltak, s még sem tudtam számukra férjket fogni.

Végre — én is a mai kor spekuláns gyermeke lévén, — elhatároztam hogy leányaimat kifogom sorsolni. És a dolog pompásan sikerült. Mindenki kiállított magáról bizonyos mennyiségű sorsjegyet, ki mennyi hozományt akart; azokat rövid idő alatt elárusították; házasodni vágyó fiatal emberek vették meg, kik asszonyt is akartak, de hozományt is. A sorsjegy olcsó volt, s a ki nyert, az megkapta a leányt feleségnek, a sorsjegyekért begyűlt összeget pedig hozományának.

Ők jól jártak . . . oh hát még én! . . .

Egyszerre öt lakodalom volt szerény házamnál midőn . . . fölébredtem.

Van még néhány ilyen jó tanácsom, de bocsásson meg kedves szerkesztő barátom, ha most nem bírom elmondani. A Veteránok ma egy ház-mestert temetnek a dob-utcából s most sorakoznak itt az ablakom előtt, muzsikálva a „Gott erhalte“-t. A szomszédombeli kisasszony pedig rágyújtott Csicsónéra a zongorán, négy kézzel. Tovább ki nem állhatom! Szaladok hazulról! . . . Kalap a fejemen, esernyő a hónom alatt. . . Isten önnel!

Igaz ni! még egyet. Multkori levelemben irtam, hogy a magyarállamvasutak új pályaházában a hivatalos személyzet magyarul beszél . . . no hát már nem beszélnek magyarul! —

GABÁNYI.

A kolozsvári ipar-kiállítás.

Az iparkiallítás — melyről lapunk „A jövő iparosai“ czimen egy iránycikkben hoszasabban foglalkozik — f. hó 28-án d. u. 3 órakor nyílt meg ünnepélyesen. Az ünnepélyt a polgári dalegy-let éneke nyitotta meg; ezt követte dr. Haller Károly szép megnyitó beszéde, ezután pedig Benigni Sámuel beszélt az iparos-egylet és végre Hegedűs Károly a kormány nevében.

A jury még a megnyitás napján hozzáfogott működéséhez, melynek eredménye a következő:

I. csoport.

Kovács tanonczok.

1. Albert Márton 12 frt, kocsielő vasból. 2. Pap József 8 frt, rudvégére való. 3. Fodor János 5 frt, korcsirugó. 4. Spilman Lajos 3 frt, műpatkóért. 5. Mátyás László dicséret, korcsirugó.

Lakatos tanonczok.

1. Kussi Viktor 12 frt, bevéselt Wertheimzár. 2. Kolop Ardrás 8 frt, sirkereszt. 3. Popesku Demeter 5 frt, Wertheim fiók-zár. 4. Bodnár Mihály 3 frt, kapu-zár. 5. Klein István 2 frt. 6. Szölösi Lajos, dicséret. 7. Zsuzsó János, dicséret.

Bádogos tanonczok.

1. Subert Géza 7 frt, ülő-kád. 2. Nikán Demeter 5 frt, folyadék mérték.

Szerkovács tanoncz.

1. Keresztes József 10 frt, csavar-metsző. 2. Molnár Ferencz 5 frt, csipőfogó.

Puskamives tanoncz.

1. Csákány Ferencz 5 frt, egy csövű löfegyver.

Kovács segédek.

1. Becsáki Ödön 20 frt, kocszi elővasból. 2. Sebesi Sándor 10 frt, műpatkó.

Lakatos segédek.

1. Hatvani István 20 frt, takaréktűzhely, egy vasrózsa, egy sirkereszt. 2. Ifj. Knauer József 20 frt, fali légszesz-lámpa és két virágtartó. 3. Károly Ferencz 5 frt, virágtartó. 4. Pap Mihály 5 frt, virágtartó. 5. Bálint Zakariás oklevél, pálczatartó. 6. Dévai István oklevél, bányász-mécses.

Bádogos segéd.

1. Ifj. Zatlér József 6 frt, cukor szelencze.

II. csoport.

Tanulók.

1. Fazekas. Kemencze: Szabó Ferencz 1-ső jutalom 8 frt, Papp István 7-ik jutalom 2 frt, Partig István dicsérő okm. Edény: Szathmári Lajos 3-ik jutalom 4 frt, Telegdi Dani dicsérő okm. 2. Porcellánfestő dísz tárgyak: Bedő András 2-ik r. jutalom 5 frt, Katz Zsigmond 2-ik jutalom 5 frt. 3. Kőműves, gypsz, ablak park.: Prárde József 4-ik rendű jutal. 5 frt, rajzért Richter János 4-ik rendű jutal. 5 frt, téglafaragások Marhancz Mihály dicsérő okm., rajzért Pap József 5 frt. Téglafaragások: Nagy István, Bagozi Ferencz, Székely Ferencz és Hancz József dicsérő okm. Összesen 39 frt.

III. csoport.

Segédek.

1. Kőfaragászat: Szabó Endre 1-ső díj 15 frt. 2. Porcellánfestő: Seszták János 2-ik díj 10 frt, Petrás Ferencz 3-ik díj 5 frt. Összesen 30 frt.

A közönség érdeklődése a kiállítás iránt elég élénk, úgy, hogy a megnyitás napján 170 frt volt a bevétel. A jury tagjai pénteken este a fővárosból leérkezett képviselők tiszteletére bankettet rendeztek, mely alkalommal a jutalmakra 10 forintot gyűjtöttek.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kolozvárt, 1884. augusztus 30.

— **AZ ERDÉLYI MUZEUM-EGYLET** bölcsélet, nyelv- és történelem-tudományi szakosztályának kiadványából az I. kötet 2. füzeté is megjelent a következő érdekes tartalommal: A Hotopadesa bevezetése és első meséje, (fordítás-kisértmény) dr. Brassai Sámuel, ny. egyetemi tanártól. — Bánk-bán jelleméről. Irta Hegedűs István, ref. coll. igazgató. — Petőfi hatásának pár titka. Irta Csernátóni Gyula, gymn. segédtanár. Catullus, mint Sappho és Callimachos utánzója. Irta Máthé György, okleveles tanárjelölt. — Szakosztályi értesítő.

— **ÚJ TÖRTÉNELMI TANKÖNYV.** Dr. Török István a helybeli ref. gymnasium tanára egy új történelmi tankönyvet írt, melynek jóságáról eléggé tanuszkodik az, hogy bevették a helybeli ref. gymnasiumba, polgári iskolába, a tanítónő-képezdébe és az összes erdélyi unitarius gymnasiumokba, ezen kívül a nagy-szalontai és csurgói ref. gymnasiumokba.

— **AZ IPAR-KIÁLLÍTÁS ELÁRUSÍTÓNŐI.** Az iparkiallítás — melyről lapunk más helyén részletebben írunk — az egyuttal eladás végett is bemutatott iparcikkék elárúsítását a helybeli nőegyletek felszólítása folytán a következő hölgyek teljesítik: Biásini Anna, Biasini Mari, Boér Irma, Ferenczi Laura, Fischer Irma, Gámán Jolán, Girsik Ilka, Graf Emma, Halmágyi Margit, Hancz Nina, Hancz Ilka, Hirschfeld Eliz, Indali nővérek, Jancsó nővérek, Kócsi Margit, Lévy Teréz, Merza Gizella, Nagy Emma és Jolán, özv. Ajtai Ferenczné, Pap Camilla, Pataki Gizella és Anna, Rauschek Ilona.

— **A KOLOZSVÁRI LÓVERSENYEK** első napja pénteken délután folyt le a rossz időjárás miatt kevés közönség előtt; eredménye következő: I. Asszonyságok díja; elsőnek érkezett be br. Bánffy György Tizane-ja. II. Háromévesek versenye (díja 2000 frk aranyban), első lett Jékey A. huszárszázados Atheist-ja. Erdélyi-díj (1200 frt) Első volt br. Bánffy György Csárdása. IV. Főgarasi ménés-díj (2000 frk aranyban), nyerte Jékey A. huszárszázados Karthagója, féllófélvel br. Bánffy A. Gardemája ellenében.

— **AZ ÁLLATKIALLÍTÁS** ünnepélyes megnyitása szombaton délután 2 órakor történt meg; magáról a kiállításról részletebben jövő számunkban írunk.

— **A „KOLOZSVÁRI DALKÖR”** ez évi II-ik rendezés, táncszal egybekötött dalestélyét szeptember hó 4-én tartja meg a városi vígadó termében. Ez alkalommal a dalkör „Heuselt”, „Volkmann”, „Lorenz” még eddig itt elő nem adott műveit fogja bemutatni, mely művek a dalkörünk által nemsokára Marosvásárhelyt rendezendő hangverseny műsorában is benn lesznek.

— **SZINHÁZI MŰSOR.** Hétfőn aug. 1-én Medgyaszay Evelin jutalomjátékára „A darvinisták” először; — kedden „Dráma a tenger fenekén”; — szerdán „Egy nő vétke. Egy férj vétke”; — csütörtökön „A darvinisták” másodsor; — pénteken nincs előadás; — szombaton „Nő emancipáció” először; — vasárnap „Czigán Panna”; — hétfőn, aug. 8-án „Strogoff Mihály” harmadszor.

— **AZ IRÓI ÉS MŰVÉSZI-KÖR** választmánya legközelebbi ülésén elhatározta, hogy néhai elnökének, Szigligeti Edének életnagyságu térképét nagy terme számára elkészítteti. Frankenburg Adolf elhunyt írónk síremlékére pedig 28 forintot szavaztak meg. A kör mostani helyiségét, mely különösen a művészestélyek alkalmával bizonyult szűknek, bővíteni fogják. A nagytermet a főkapu fölött levő teremig bővítették, úgy hogy ezentúl a feljárt is a fölépcsőn legyen. Végül Siposs Antal alelnök jelentette, hogy Bösendorfer bécsi zongoragyáros egy kitűnő hangverseny-zongorát ajánlott fel a körnek díjtalánul. Bösendorfert, ki már több alkalommal tett hasonló szíveséget, tisztelőbeli taggá fogják választani.

— **MUNKÁCSY MIHÁLY BUDAPESTEN.** Munkácsy Mihály nejevel együtt f. hó 27-én érkezett meg a fővárosba. Nagy hazánkfia fogadtatására a képzőművészeti társulat választmányának tagjai, Keleti Gusztáv, Takács Lajos, Telepi Károly, Ligeti Antal, Aggházy Gyula, stb. Ipolyi Arnold püspök-elnök vezetése mellett jelentek meg a vasuti pályaudvaron. Ezen kívül több hírlapíró s festő-művésztünknek szá-

mos tisztelője várták a Munkácsy-párral érkező vonatot. A mint a művész kiszállt, élénk éljenzéssel vették körül s siettek őt és nejét üdvözölni. Ipolyi püspök borult először a nagy művész nyakába, aztán kezét szorított Munkácsyné asszonynyal; a jeles egyházpap megköszönte a művészek, hogy legújabb remekét elküldte a társulatnak. „A te dicsőséged a haza dicsősége, a te remekid szeretett hazánknak szereznek fényt”, mondá. Munkácsy könyekig meghatva mondott köszönetet. „Igazán, nem reméltem e lelkes fogadtatást. Véghetetlenül boldog vagyok itthon köztetek”, jegyzé meg és sorra kezét fogott az ismerősökkel, Munkácsyné asszony szintén, kinek Szmrecsányi titkár a képzőművészeti társulat nevében szép rózsabokrétát nyújtott át. Az üdvözlések után Munkácsy Mihály Ipolyi püspökkel, Munkácsyné asszony Keleti Gusztáv igazgatóval és Szmrecsányi titkárral az „Angol királynő”-höz címzett fogadóba kocsiztak, hol a művész az első emeleten bérelt két szobából és egy szalomból álló lakást. Munkácsy a harmadfél óta, hogy utoljára itt volt, kissé megöszült ugyan, de alakja most is csak oly deli erőteljes, arca üde piros, és a híresztelt betegségnek nem mutatja nyomát. Munkácsyné asszony is virágzó színben van. A nagy művész rövid pihenés után a képzőművészeti csarnokba kocsizott, hogy műve felállításánál jelen legyen. A kép kibontása Keleti, Telepi és Szmrecsányi felügyelete mellett másfél napi gondos munkába került, mert a rendkívüli értékű mű igazán mesteri csomagolással volt minden eshetőség ellen megvédve s két sűrűn írott ivnyi utasítás szolgált vezérfonalul a kibontásnál; végre hosszabb fáradság után, midőn megpillanthatták hazánkfia geniális újabb alkotását, még a munkásokat is csak nagy nehezen lehetett rábírní, hogy a munkát folytassák. A „Krisztus a keresztán” ugyanabban a teremben és oly módon lesz kiállítva, mint a „Krisztus Pilátus előtt” volt. Belépti díj kedden és pénteken egy forint lesz, más napokban 50 kr, vasárnap délután 20 krajczár. A sajtó képviselőinek és meghívott vendégeknek szombaton délután két órakor mutatják be a remek művet, melyet a nagy közönség másnap már szintén láthat. A Munkácsy-pár valószínűleg az operaház megnyitásán is jelen fog lenni, s csak is a jövő hó végén utaznak vissza Laxenburgba, mivel Munkácsyné urnő szülőinek október elsején lesz az aranylakodalmuk. Munkácsy ígéretet tett művésztársainak, hogy az országos kiállításra több képet fog küldeni. Egyszersmind elmondta, hogy az ő törekvése: ezentúl évenként vagy három hónapot tölteni hazánkban. Az ő művészetét mindenütt egyaránt bámulják, de szeretőbb szívek sehol sem környezik.

— **A KIRÁLY Ő FELSÉGE** a brucki hadgyakorlatokat nagy érdeklődéssel szemléli, ugyanígy, hogy egy taktikai hiba nem kerüli el figyelmét. Igen érdekes volt a napokban egy ütközet, melyet Rudolf trónörökös jól kiszámított gyors fellépésével a maga részére döntött el. A király átlátta Sterneck tábornok egy bekerítési szándékát s gyorsan arra a helyre lovagolt, hol a döntő csapásnak kellett történnie. Hangos bravóval fogadta az előre törő Rudolf trónörökös, a lengyel katonákhoz bátorító szavakat kiáltott s midőn a győzelem a trónörökös részére dőlt el, kezét nyújtotta neki. A gyakorlat kezdeténél a kastély felől porfelhő közeledett, melyet egy robogó hintó vert fel. A kocsit előtt egy tábornoki tiszt lovagolt kalauz gyanánt, mögötte két lovas. A hintóban Stefánia trónörökösnek ült, ki Pálffy grófnő kíséretében jelent meg, mint minden alkalommal, mikor a trónörökös hadosztály vezet. A trónörökösnek világos barna, testhez álló porköpenyt és ugyanoly színű szalmakalapot viselt; lábát könnyű takaró fűtöte. A hintó egy magaslatra hajtott, honnat jól át lehetett látni a gyakorlat lefolyását. A mint a király észrevette a trónörökösnek, üdvözlésére sietett s magmagyarázta a gyakorlat tervét. Ő felsége a táborban is a kora reggeli órákat szenteli az államügyek elintézésének. Reggel négy órakor íróasztalához ül s délelőtt a gyakorlatokra távozik. Onnan visszatérve átöltözködik és ebédel. Ebéd után cerclét tart s 6 óra felé dolgozó-szobájába vonul; kilencz órakor pedig lefekszik. Ő felsége különben e hó 28-án indult el bruckból és 29-én reggel már Aradon fogadta a tisztelgő küldöttségének hódolatát.

— **AZ ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS ÁLDOZATAI.** A kiállítás építkezéseinek több fa esik a városligetben áldozatul, mint kezdetben hitték. Most ismét panaszosan említik, hogy az iparszarnok főhomlokzata előtt vagy hetven nagy fa kivágását tervezik, mert a tért szabályozni akarják s virágos kertet létesítenek rajta. Egy fővárosi bizottság fog a színhelyen vizsgálatot tartani, hogy a fák kiirtása csakugyan okvetlenül szükséges-e.

— **A KIRÁLYI PALOTA** kiépítését legújabb hírek szerint jövő év őszén kezdik meg. Ybl Miklós jeles műépítészünk szorgalmasan dolgozik a tervéken, melyek már meglehetősen előre haladott állapotban vannak. Hosszabb időt kíván azonban még a költségvetés részletes kidolgozása. Az összes munkálatok tavaszra készülnek el s ekkor Ybl bemutatja az összes tervezeteket a király ő felségének jóváhagyásá végett.

— **KÜLÖN VONAT A KIRÁLYI CSALÁD SZÁMÁRA.** A magyar államvasut igazgatósága díszes udvari vonatot rendelt meg. Lesz benne egy szalonkocsi a király ő felsége számára nagy szalonnal, öltöző szobával, hadsegédi kupéval és helyiséggel a komornyik számára. Egy másik szalonkocsi a trónörökös-pár számára készül, melyben a szalonon kívül a trónörökösnek számára toilette-szoba, veranda, továbbá cseléd-kupé is lesz. A háló-kocsikban kényelmes ágyak, az ebédlőben husz személyre való asztal és buffet kapnak helyet. Az egyik konyhakocsiban teljesen berendezett konyha, a másikban szekrények baromfi-ketreczek és ágyak lesznek a személyzet számára. A kíséret kocsijaiban gondoskodnak elzárható öltözőkről s ágyaknak használható pamlagokról. A kocsikat úgy rendezik be, hogy a kontinen minden normális vágányu vasutján járhasanak s falaikat olajzöld posztóval vonják be, csak a trónörökösnek termei kapnak aczéllék selyem- s az ebédlő bőrtapétákat.

— **ALMÁSI TIHAMÉR „TÓT LEÁNY”-ÁNAK** ötvenedik előadása most szerdán történt meg a budapesti népszínházban. E jubileumi előadás érdekes ovációkra adott alkalmat. A „Tót leány” szerzője a „Tót leány” személyesítőjét Blaha Lujza asszonyt gyöngéd figyelemben részesíté, ugyanis megjelenésekor a zenekarból sötét violaszín párnán nyújtották fel neki a szerző által ajándékozott ezüst babérkoszorút. A koszorú eres levelei közé arany bogycók vannak fonva s a koszorút alul arany szalag tartja össze, egyik felén: A „Tót leány” ötvenedik előadása alkalmából, a másikon „Elismerése jeléül a szerző” felirással.

— **A MAGYAR IRÓK** segélyegylete az 1884. év első feléről most tettesközé kimutatását. E félévben 58 félnek 5465 frnyi összegig nyújtott segélyt.

— **MAKART,** hírneves festőművész egészségi állapotáról szomorú híreket jelentenek Bécsből. Most már nem kétséges többé, hogy elmebeteg, sőt mindinkább valószínűvé válik, hogy gyógyíthatatlan, mert agylágyulás tünetei mutatkoznak. Nejen kívül senki sem léphet be hozzá s a legnagyobb indulat lepi meg, ha látogatót jelentenek. Neje csak nagy nehezen tudja rábírní, hogy Bamberger orvost maga elé bocsássa. Barátai, ismerősei közül senki nem látta, mióta Reichenhallból beteg visszatért. Az orvosok egyelőre semmi gyógyszert sem tudnak ajánlani, csak teljes nyugalmat tanácsolnak; egyik tudósító azonban megjegyzi, hogy Makart már a betegség kitörése előtt is hónapok óta teljes nyugalomban élt, nem dolgozott s így nem alapos a föltevés, hogy túlfeszített munkásság okozta a bajt.

— **PÁLYÁZAT BIBLIA-FORDÍTÁSRA.** A hivatalos lap legközelebbi száma közölte a Lackenbacher-féle pályázat feltételeit, melyet minden évben megtartanak a budapesti, bécsi és prágai egyetemek hittudományi karánál. Pályázhatnak rá azon kímföldiek, kik a hittudományi tanfolyamot a nevezett egyetemek valamelyikén nem régebben, mint három év előtt végezték. A Mózes öt könyvéből sorshuzás által választott 15—20 bibliai verset kell héberből arabra fordítani. A dolgozat elkészítésére 12 óra van engedve s az tekintetik a legjobbnak, mely legközelebb áll a londoni „Polyglotte” szövegéhez. Arab szótár használható ugyan, de két egyenlően jó fordítás között az nyeri a 472 frt 50 krajny díjat, mely szótár nélkül készült. Hasonló előnyben részesül ama pályázó dolgozata is, a ki legközelebb végezte az egyetemet. A pályázat Bécsben november 26-án, Budapesten és Prágában pedig november 29-én lesz és a pályázók három nappal előbb kötelesek jelentkezni az illető dékánoknál, kik előtt képeességüket is igazolniuk kell.

Tartalom: A jövő iparosai. B. — Uj világ. Tolnai Lajos. — A mama. Bedőházi János. — A nagybácsi elbeszélése. Ferenczi Zoltán. — Egy komédiának utolsó felvonása Abonyi A. — Egy nyári út Lányi Ernő. — Pesti posta. Gabányi. — Különfélék. — Tárca „Rafael Madonná”-ja Csernátóni Gyula. — Törédekek. Gamin.